

Lieta C-519/19

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2019. gada 9. jūlijs

Iesniedzējtiesa:

Sąd Okręgowy w Warszawie (Polija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 13. jūnijs

Prasītāja:

Passenger Rights spólka akcyjna, Varšava

Atbildētāja:

Ryanair DAC, Dublina (Īrija)

[orig. 1. lpp.] [..]

LĒMUMS

2019. gada 13. jūnijā

Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy [Varšavas apgabaltiesas 23. Komerclietu apelācijas nodaļa] [..],

[..]

izskatījusi [..]

[..]

lietu, pamatojoties uz *Passenger Rights* spólka akcyjna, Varšava (iepriekš: *Passenger Rights sp. z o.o.*, Varšava) pieteikumu,

pret *Ryanair DAC*, Dublina (Īrija)

par samaksu

saistībā ar prasītājas sūdzību

par *Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie* [Varšavas pilsētas rajona tiesa Varšavā, Polija]

2019. gada 15. februāra lēmumu [..]

nolēma:

pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantu, vērsties Eiropas Savienības Tiesā ar lūgumu sniegt atbildi uz šādu prejudiciālu jautājumu:

Vai Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos 2. panta b) [apakšpunkts], 3. [panta] 1. [un] 2. punkts un 6. [panta] 1. punkts, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās 25. pants saistībā ar vienošanās par jurisdikciju spēkā esamības izvērtēšanu ir jāinterpretē tādējādi, ka arī prasījuma tiesību, kuras tika iegūtas, cedējot tās no patērētāja, gala ieguvējs, kuram nav patērētāja statusa, var atsaukties uz faktu, ka nav notikusi atsevišķa noteikumu apspriešana, kā arī uz negodīgiem līguma noteikumiem, kuri izriet no vienošanās par jurisdikcijas noteikšanu?

[oriģ. 2. lpp.]

Pamatojums

1. FAKTISKIE APSTĀKĻI UN TIESVEDĪBA

Prasītāja *Passenger Rights spólka akcyjna*, Varšava, cēla prasību piedzīt no *Ryanair DAC*, Dublinā (Īrija), summu 250 EUR apmērā par atceltu lidojumu no Milānas uz Varšavu.

Atbildot uz prasības pieteikumu, atbildētāja izvirzīja iebildi, norādot, ka Polijas tiesai nav jurisdikcijas, un lūdza noraidīt prasību. Tā norādīja, ka pārvadājuma līgums tika noslēgts, pamatojoties uz *Ryanair* Vispārējiem pārvadājumu noteikumiem, kurus pasažieris bija apstiprinājis, iegādājoties lidojuma biļeti internetā. Tā norādīja, ka atbilstīgi Pārvadājumu vispārējo noteikumu 2.4. punktam, ja Konvencijā vai piemērojamos tiesību aktos nav noteikts citādi, pārvadājuma līgums, kurš tika noslēgts ar atbildētāju kā pārvadātāju, Vispārējie pārvadājuma noteikumi un atbildētājas Noteikumi ir jāinterpretē saskaņā ar Īrijas tiesību aktiem un visi strīdi, kuri ir radušies no pārvadājuma līguma vai ir saistīti ar to, ir jāizskata Īrijas tiesās. Atbildētāja norādīja, ka prasītājai kā pasažiera prasījumu tiesību ieguvējai ir arī saistoša klauzula, kurā ir noteikta Īrijas tiesas jurisdikcija.

Ar 2019. gada 15. februāra nolēmumu pirmās instances tiesa atteicās noraidīt prasību, tāpat kā citas Polijas tiesas vairākos desmitos līdzīgu lietu. Tā paskaidroja, ka ar prasības pieteikumu piedzenamo prasījumu tiesību atsavinātājs un atbildētāja gan bija saistīti ar jurisdikcijas noteikšanas klauzulu, kurā bija paredzēts, ka pārvadājuma līgumam ir piemērojami Īrijas tiesību akti, kā arī strīdi, kuri izriet no šī līguma, ir izskatāmi Īrijas tiesā, tomēr *Sąd Rejonowy*, kurš izskata šo lietu, uzskata, ka minētā klauzula nebija saistoša prasījumu tiesību atsavinātājam (pasažierim). Atsaucoties šajā gadījumā uz Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos 3. panta 1. punktu[, saskaņā ar kuru] līguma noteikumu, par kuru nebija atsevišķas apspriešanās, uzskata par negodīgu, ja, pretēji prasībai pēc godprātības, tas rada ievērojamu nelīdzsvarotību pušu tiesībās un pienākumos, kas izriet no līguma, un tas notiek par sliktu patērētājam.

Atbildētāja iesniedza pārsūdzību, norādot, ka Savienības tiesību aktos paredzētais īpašais patērētāja tiesību aizsardzības režīms attiecoties tikai uz gala patērētāju, kurš ir fiziska **[oriģ. 3. lpp.]** persona, kas neveic ne saimniecisko, ne profesionālo darbību. Atbildētāja norādīja, ka prasītāja neesot patērētāja, tādēļ tai neesot tiesību izmantot jurisdikcijas aizsardzību, kura ir paredzēta patērētāju līgumiem. Atbildētāja norādīja, ka citā starpā tika pārkāpts *Kodeks postępowania cywilnego* [Civilprocesa kodeksa] 1099. panta 1. punkts [un] Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1215/2012 (turpmāk tekstā – “Briseles I bis regula”) 17. panta 3. punkts, skatot to kopā ar 19. pantu, tādēļ, ka tie netika piemēroti, tā rezultātā pieņemot, ka Vispārējie pārvadājumā noteikumi un Noteikumi nebija saistoši patērētājam un tādējādi nebija saistoši arī prasītājai. Atbildētāja cēla iebildi arī par to, ka tika pārkāpts *Kodeks cywilny* [Civilkodeksa] 385.¹ panta, skatot to kopā ar 385.³ panta 23. punktu kopsakarā ar *Kodeks cywilny* 509. pantu, tādēļ, ka te tika piemēroti aplūkojamā lietā, jo īpaši pieņemot, ka atbildētājas Noteikumu normas, kurās izslēgta Polijas tiesu jurisdikcija, nebija saistošas patērētājam (prasītājas tiesību priekštecim) un tādējādi nebija saistoši arī prasītājai kā cesionārei.

1. EIROPAS SAVIENĪBAS TIESĪBAS

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās

25. pants

1. Ja puses neatkarīgi no to domicila ir vienojušās par to, ka kādas dalībvalsts tiesai vai tiesām ir jurisdikcija izskatīt jebkādus strīdus, kas radušies vai varētu rasties saistībā ar konkrētām tiesiskām attiecībām, tad jurisdikcija ir minētajai tiesai vai tiesām, ja vien šī vienošanās saskaņā ar minētās dalībvalsts tiesību aktiem nav spēkā neesoša attiecībā uz tās spēkā esamību pēc būtības. Tā ir izņēmuma jurisdikcija, ja vien puses nav vienojušās citādi. Vienošanās, kas piešķir jurisdikciju, ir:

- a) rakstiska vai rakstiski apstiprināta;
- b) tādā formā, kas atbilst pušu starpā pastāvošajai praksei; vai
- c) starptautiskajā tirdzniecībā vai komercdarbībā – tādā formā, kas atbilst praksei, par ko puses zina vai par ko pusēm būtu vajadzējis zināt un ko šādā tirdzniecībā vai komercdarbībā iesaistītās attiecīgā līguma veida līgumslēdzējas puses plaši pazīst un regulāri ievēro.

2. Jebkura saziņa, izmantojot elektroniskos līdzekļus, kas paliekoši reģistrē vienošanos, ir līdzvērtīga “rakstiskai”.

[oriģ. 4. lpp.] 3. Dalībvalsts tiesai vai tiesām, kurām ar trasta dibināšanas aktu ir piešķirta jurisdikcija, ir izņēmuma jurisdikcija jebkurā prasībā, kas celta pret dibinātāju, pilnvaroto vai labuma guvēju, ja ir skartas minēto personu attiecības vai viņām trastā noteiktās tiesības vai pienākumi.

4. Vienošanās vai trasta dibināšanas akta noteikumi, ar ko piešķir jurisdikciju, nav spēkā, ja tie ir pretrunā 15., 19. vai 23. pantam vai ja tiesām, kuru jurisdikciju tie izslēdz, ir izņēmuma jurisdikcija saskaņā ar 24. pantu.

5. Vienošanos, ar ko piešķir jurisdikciju un kas ir kāda līguma daļa, uzskata par vienošanos, kas ir neatkarīga no pārējiem līguma noteikumiem.

Vienošanās par jurisdikcijas piešķiršanu spēkā esamību nevar apstrīdēt, pamatojoties tikai uz to, ka līgums nav spēkā.

Padomes Direktīva 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos

2. pants

Šajā direktīvā:

- a) “negodīgi noteikumi” ir 3. pantā definēti līguma noteikumi;
- b) “patērētājs” ir jebkura fiziska persona, kura līgumos, uz ko attiecas šī direktīva darbojas nolūkos, kas ir ārpus tās amata, nodarbošanās vai profesijas;

3. panta 1. un 2. punkts

1. Līguma noteikumu, par kuru nebija atsevišķas apspriešanās, uzskata par negodīgu, ja, pretēji prasībai pēc godprātības, tas rada ievērojamu nelīdzsvarotību pušu tiesībās un pienākumos, kas izriet no līguma, un tas notiek par sliktu

patērētājam. Piemērojot Līgumus un neskarot tajos paredzētos īpašos noteikumus, ir aizliegta jebkāda diskriminācija pilsonības dēļ.*

[oriģ. 5. lpp.] Eiropas Parlaments un Padome saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru var pieņemt noteikumus, kas aizliedz šādu diskrimināciju. 2. Noteikumu vienmēr uzskata par tādu, par kuru nebija atsevišķas apspriešanās, ja tas sastādīts jau iepriekš un patērētājam tādēļ nav bijusi iespēja iespaidot to saturu, jo īpaši saistībā ar iepriekš noformulētiem standartlīgumiem.

Tas, ka par zināmu noteikumu aspektiem vai par kādu īpašu noteikumu notikusi atsevišķa apspriešanās, neizslēdz šī panta piemērošanu pārējam līgumam, ja vispārējais līguma novērtējums norāda, ka tas tomēr ir iepriekš noformulēts standartlīgums.

Ja pārdevējs vai piegādātājs norāda, ka par kādu standarta noteikumu notikusi atsevišķa apspriešanās, pierādījuma pienākums šai sakarā ir viņam.

6. panta 1. punkts

1. Dalībvalstis nosaka, ka negodīgi noteikumi, kas izmantoti pārdevēja vai piegādātāja ar patērētāju noslēgtā līgumā, atbilstoši savas valsts tiesību aktiem nav saistoši patērētājam un ka līgums pie tādiem pašiem noteikumiem turpina pusēm būt saistošs, ja tas var pastāvēt bez negodīgajiem noteikumiem.

2. VALSTS TIESĪBU AKTI

- *Kodeks cywilny*, 2018. gada 10. maijs (*Dz. U.*, 2018, 1025. poz.);

- *Kodeks postępowania cywilnego*, 2018. gada 14. jūnijs (*Dz. U.*, 2018, 1360. poz.)

Kodeks postępowania cywilnego 1099. pants § 1

Ja nav pamata valsts tiesu jurisdikcijai lietā un tiesvedības norise citas valsts tiesā vai kompetentā iestādē nav iespējama vai nav iespējams pieprasīt to īstenot, jurisdikcija lietā ir valsts tiesām, ja tai ir pietiekama saikne ar Polijas tiesību sistēmu.

Kodeks cywilny 385.¹ pants, 385.³ panta 23. punkts, 509. pants

[oriģ. 6. lpp.] (385¹) § 1. Patērētāju līguma noteikumi, kuri nav individuāli saskaņoti, patērētājam nav saistoši, ja tie nosaka tā tiesības un pienākumus pretēji labiem tikumiem, rupji neievērojot tā intereses (negodīgi noteikumi). Tas neattiecas uz noteikumiem par pušu pamatsaistībām, jo īpaši cenu vai atlīdzību, ja tie ir nepārprotami formulēti.

* Ndt. Šis un nākamais teikums ir LESD 18. panta citāts, kurš acīmredzot šeit ir ievietots kļūdas pēc.

§ 2. Ja kāds līguma noteikums patērētājam nav saistošs saskaņā ar 1. punktu, pārējā daļā līgums turpina būt pusēm saistošs.

§ 3. Individuāli nesaskaņoti ir tie līguma noteikumi, kuru saturu patērētājs nevarēja reāli ietekmēt. Jo īpaši tas attiecas uz līguma noteikumiem, kas izriet no līguma parauga, ko patērētājam ir piedāvājusi otra līgumslēdzēja puse.

§ 4. Pienākums pierādīt, ka noteikums tika saskaņots individuāli, ir tai pusei, kura uz to atsaucas.

(385³ panta 23. punkts) Neskaidrību gadījumā tiek uzskatīts, ka negodīgi noteikumi ir tādi noteikumi, kas jo īpaši: izslēdz Polijas tiesu jurisdikciju vai nodot lietu izskatīšanai Polijas vai citas valsts šķīrējtiesā vai citā iestādē, kā arī uzspiež lietas izskatīšanu tādā tiesā, kurai nav teritoriālās jurisdikcijas saskaņā ar likumu.

(509) § 1. Kreditoram ir tiesības bez parādnieka piekrišanas cedēt parādu trešajai personai (prasījumu tiesību nodošana), ja vien tas nav pretrunā likumam, līguma noteikumiem vai saistību īpašībām.

§ 2. Kopā ar parādu saņēmējam pāriet visas ar to saistītās tiesības, tostarp prasījumi par nokavējuma procentiem.

VALSTS TIESAS ŠAUBAS

1. Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās struktūras ietvaros tās dalībvalsts tiesas jurisdikcija, kurā ir atbildētāja domicils, ir vispārējs princips, kurš tika noteikts šīs regulas 4. pantā. Tikai atkāpjoties no šī principa, minētajā pantā ir paredzēti izsmeloši uzskaitīti gadījumi, kad prasība pret atbildētāju var tikt celta vai tā ir jāceļ citas dalībvalsts tiesā. Noteikumi par jurisdikciju, ar kuriem tiek izdarīta atkāpe **[oriģ. 7. lpp.]** no šī vispārējā principa, ir interpretējami šauri tādā nozīmē, ka tie nevar radīt tādu interpretāciju, kas pārsniedz minētajā regulā tieši paredzētos gadījumus (skat. Tiesas spriedumus, 2018. gada 25. janvāris, *Schrems*, C-498/16, EU:C:2018:37; 2005. gada 20. janvāris, *Gruber*, C-464/01, EU:C:2005:32, 32. punkts).
2. Eiropas Savienības Tiesa 2009. gada 9. jūlija spriedumā *Peter Rehder* pret *Air Baltic Corporation* [C-204/08, EU:C:2009:439] nosprieda, ka Padomes Regulas (EK) Nr. 44/2001 (2000. gada 22. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās 5. panta 1. punkta b) apakšpunkta otrais ievilkums ir interpretējams tādējādi, ka pasažieru gaisa pārvadājuma gadījumā no vienas dalībvalsts uz citu dalībvalsti, kas veikts, pamatojoties uz līgumu, kurš noslēgts ar vienu aviosabiedrību, kas ir faktiskais pārvadātājs, tiesa, kuras kompetencē ir izskatīt kompensācijas lūgumu, kas pamatots ar šo pārvadājuma līgumu un ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu

atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr. 295/91, pēc prasītāja izvēles ir tā, kuras jurisdikcijā atrodas minētajā līgumā paredzētā lidmašīnas izlidošanas vai ielidošanas vieta. Šajā lietā izlidošanas vieta atradās Polijā.

3. Tomēr aplūkojamā lietā pasažieri – ar prasības pieteikumu piedzenamo prasījumu tiesību atsavinātāju – un atbildētāju saistīja jurisdikcijas noteikšanas klauzula, kurā bija paredzēts, ka pārvadājuma līgumam ir piemērojami Īrijas tiesību akti un strīdi, kuri izriet no šī līguma, ir izskatāmi Īrijas tiesās. Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka minētā klauzula nav saistoša prasījuma atsavinātājam (pasažierim), jo atbilstīgi Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos 3. panta 1. punktam līguma noteikumu, par kuru nebija atsevišķas apspriešanās, uzskata par negodīgu, ja, pretēji prasībai pēc godprātības, tas rada ievērojamu nelīdzsvarotību pušu tiesībās un pienākumos, kas izriet no līguma, un tas notiek par sliktu patērētājam. Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka par vispārējiem pārvadājuma noteikumiem un [atbildētāja] Noteikumiem nenotika apspriešanās ar patērētāju, tādēļ tie nav saistoši prasītājam – prasījuma tiesību ieguvējam. Tāpat pirmās instances tiesa atsaucās uz tām pašām valsts tiesību normām *Kodeks cywilny* 385.¹ pantā, skatot to kopā ar 385.³ panta 23. punktu, no kuriem izriet īpaša patērētāja materiālo tiesību aizsardzība.

[orig. 8. lpp.]

4. Atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās 25. panta 1. punktam, ja puses neatkarīgi no to domicila ir vienojušās par to, ka kādas dalībvalsts tiesai vai tiesām ir jurisdikcija izskatīt jebkādus strīdus, kas radušies vai varētu rasties saistībā ar konkrētām tiesiskām attiecībām, tad jurisdikcija ir minētajai tiesai vai tiesām, ja vien šī vienošanās saskaņā ar minētās dalībvalsts tiesību aktiem nav spēkā neesoša attiecībā uz tās spēkā esamību pēc būtības. Tā ir izņēmuma jurisdikcija, ja vien puses nav vienojušās citādi.
5. Jānorāda, ka cesijas līguma noslēgšanas rezultātā prasījumu tiesības, kuras bija piešķirtas patērētājam, pārgāja uz juridisko personu. Atbilstīgi valsts tiesību normām, kā arī aktuālajai *Sąd Najwyższy* [Augstākā tiesa, Polija] judikatūrai ir pieļaujama pat tādu prasījuma tiesību cedēšana, kuras ir uzskatītas par negodīgām, un patērētājam, kurš uztic šo prasījumu piedziņu profesionālam uzņēmumam, ir lielāka iespēja to atgūt, salīdzinot ar situāciju, kurā tas patstāvīgi vērstos pret uzņēmumu, no kura negodīgās rīcības tas cieta. Līguma noteikumu negodīguma dēļ var rasties prasījums tikai par labu patērētājam, tomēr šis prasījums nedrīkst tikt izpildīts, izpildot saistības par labu citām personām, citā starpā, cedējot prasījumus ar mērķi veikt inkaso, t.i., lai cesionārs varētu piedzīt cedēto prasījumu savā vārdā, bet par labu patērētājam, kurš veica cesiju. Tādējādi patērētāja intereses netiek skartas. Līguma noteikuma negodīgums var tikt noteikts tiesvedībā par samaksu, kuru pret parādnieku ir ierosinājis uzņēmums, kurš ir

iegādājies prasījumu. [...] Tomēr *Sąd Najwyższy* nav analizējusi minēto jautājumu Savienības tiesību aktu interpretācijas kontekstā.

6. *Sąd Okręgowy* ir radušās šaubas par to, vai atbilstīgi Padomes Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos 3. panta 1. punktam [un] 6. panta 1. punktam arī personu, kura ir ieguvusi prasījuma tiesības no patērētāja, var uzskatīt par patērētāju, jo tādējādi tiek izpildīti nosacījumi vienošanās **[oriģ. 9. lpp.]** par jurisdikciju pārbaudes veikšanai. Neapstrīdams ir fakts, ka prasītāja – prasījuma tiesību ieguvēja – ir komersants, un tas ir ieguvis prasījumu tiesības no pasažiera (patērētāja) savas saimnieciskās darbības ietvaros. Tādējādi rodas jautājums, vai tas var izmantot tiesības, kuras *de facto* ir piešķirtas patērētājam attiecībā uz vienošanos par jurisdikcijas noteikšanu, un vai valsts tiesa ir tiesīga pārbaudīt šo vienošanos patērētāja aizsardzības aspektā atbilstīgi Padomes Direktīvas 93/13/EEK 3. panta 1. punktam [un] 6. panta 1. punktam.
7. Saskaņā ar Savienības tiesību aktiem par patērētāju tiek uzskatīta fiziska persona, kura darbojas nolūkos, kas ir ārpus tās komerciālās, saimnieciskās darbības vai brīvās profesijas. “Patērētājs” tiek definēts pretstatā jēdzienam “komersants” (skat. Tiesas spriedumus: 1997. gada 3. jūlijs, *Benincasa*, C-269/95, EU:C:1997:337, 16. punkts; 2005. gada 20. janvāris, *Gruber*, C-464/01, EU:C:2005:32, 36. punkts). Atbilstīgi Padomes Direktīvai 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos jēdziens “patērētājs” ir saprotams kā jebkura fiziska persona, kura darbojas nolūkos, kas ir ārpus tās amata, nodarbošanās vai profesijas. 1993. gada 19. janvāra spriedumā, *Shearson Lehman Hutton/TVB* (C-89/91, EU:C:1993:15) Tiesa norādīja, ka Savienības tiesību aktos paredzētā īpašā patērētāja tiesību aizsardzības režīma mērķis ir garantēt adekvātu aizsardzību patērētājam, kas ir ekonomiski vājāka un juridiski mazāk pieredzējusi puse nekā komersants, un šo pusi nevajadzētu atturēt celt prasību tiesā, liekot tai celt prasību tās valsts tiesās, kurā atrodas līgumpartnera domicils. Turklāt tajā pašā lietā Tiesa uzsvēra, ka noteikumi attiecas tikai uz gala patērētāju, kurš ir fiziska persona, kas neveic ne saimniecisko, ne profesionālo darbību.
8. Atbilstīgi Tiesas judikatūrai jēdziens “patērētājs” ir interpretējams šauri, balstoties uz konkrētas personas statusu attiecīgajā līgumā, ņemot vērā tā raksturu un mērķi, nevis pamatojoties uz šīs personas subjektīvo situāciju, tādējādi dažu darbību ietvaros vienu un to pašu personu var uzskatīt par patērētāju un citu darbību ietvaros – par komersantu (skat. līdzīgus spriedumus: 1997. gada 3. jūlijs, *Benincasa*, C-269/95, EU:C:1997:337, 16. punkts; 2005. gada 20. janvāris, *Gruber*, C-464/01, EU:C:2005:32, 36. punkts).

[oriģ. 10. lpp.]

9. Valsts tiesai ir šaubas par to, vai, patērētājam cedējot prasījuma tiesības komersantam, komersants iegūst patērētāja tiesības un var izmantot Savienības īpašo režīmu, kurš ir saistīts ar patērētāja statusa aizsardzību, kura izriet, citā

starpā, no Padomes Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) 3. panta 1. punkta [un] 6. panta 1. punkta. Kā Tiesa ir norādījusi citā kontekstā, ka prasījumu nodošana pati par sevi nevar ietekmēt tiesas jurisdikcijas noteikšanu (Tiesas spriedumi: 2013. gada 18. jūlijs, *ÖFAB*, C-147/12, EU:C:2013:490; 2015. gada 21. maijs, *CDC Hydrogen Peroxide*, C-352/13, EU:C:2015:335). Turklāt Tiesa norādīja, ka tāda prasījumu cesija kā pamatlietā nerada jaunu, patērētājam cesionāram īpašu jurisdikciju. Tiesa ir nospriedusi, ka situācijā, kad prasījums attiecas uz neatļautām darbībām, kuras ir cieši saistītas ar vietu, kur notika gadījums, prasījuma cedēšana, kuru veica sākotnējais kreditors citai personai, neietekmē tiesas jurisdikcijas noteikšanu. Tādējādi Tiesa uzskatīja, ka būtisks ir prasījuma raksturs, prasību kategorija, kura ietekmē jurisdikcijas noteikšanu. Prasījuma cesija negroza sākotnējā prasījuma raksturu, tādējādi jurisdikcija netiek mainīta.

10. 2013. gada 7. februāra spriedumā, *Refcomp* (C-543/10, EU:C:2013:62) Tiesa ir nospriedusi, ka jurisdikcijas noteikšanas klauzula principā var būt saistoša tikai attiecībās starp pusēm, kuras ir piekritušas noslēgt līgumu. Tai ir jābūt apspriestai starp pusēm. Lai varētu atsaukties uz klauzulu pret trešo personu, principā ir nepieciešama šīs personas piekrišana.
11. Savukārt šķiet, ka citādi Tiesa ir norādījusi 2018. gada 25. janvāra spriedumā, *Schrems*, C-498/16, – Regulas Nr. 44/2001 15. un nākamajos pantos iedibinātais režīms, kura pamatā ir bijušas rūpes nodrošināt patērētāja kā ekonomiski vājākās un juridiski nepieredzējušākās līgumslēdzējas puses, salīdzinot ar tā līgumpartneri, aizsardzību, darbojas tādējādi, ka patērētājs ir aizsargāts tikai tad, ja tiesvedībā viņš personīgi ir prasītājs vai atbildētājs. Tādēļ prasītājs, kurš pats nav attiecīgā patērētāju līguma puse, nevar atsaukties uz jurisdikcijas pamatu, kurš ir paredzēts patērētājiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1993. gada 19. janvāris, *Shearson Lehman Hutton*, C-89/91, EU:C:1993:15, 18., 23. un 24. punkts). Šie apsvērumi ir attiecināmi arī uz patērētāju, kas ir citu patērētāju prasījumu cesionārs.

[oriģ. 11. lpp.] Tiesas ieskatā minētās regulas 16. panta 1. punktā paredzētie noteikumi par jurisdikciju patērētāju līgumos atbilstoši šī panta formulējumam ir piemērojami vienīgi prasībām, kuras patērētājs ceļ pret otru līgumslēdzēju pusi, kas katrā ziņā paredz starp prasītāju un attiecīgo pārdevēju vai piegādātāju noslēgta līguma pastāvēšanu (spriedums, 2014. gada 28. janvāris, *Kolassa*, C-375/13, EU:C:2015:37, 32. punkts). Nosacījums par tāda līguma pastāvēšanu, kas noslēgts starp patērētāju un attiecīgo pārdevēju vai piegādātāju, ļauj nodrošināt jurisdikcijas noteikšanas paredzamību, kas, kā izriet no Regulas Nr. 44/2001 preambulas 11. apsvēruma, ir viens no tās mērķiem.

12. Minēto spriedumu kontekstā rodas šaubas, vai tiesas jurisdikcijas noteikšanai un jurisdikcijas noteikšanas klauzulas spēkā esamībai svarīgs ir prasījuma “sākotnējais” raksturs, vai arī komersants, kurš ir ieguvis prasījumu tiesības, var, pamatojoties uz patērētāju aizsardzības režīmu, apstrīdēt jurisdikcijas noteikšanas klauzulu kā negodīgu noteikumu.

13. Ja jēdziens “patērētājs” tiktu interpretēts šauri, tad komersants, kurš iegūst prasījumu no patērētāja, nevarēs izmantot aizsardzību, kura pienākas patērētājam, kā arī atsaukties uz jurisdikcijas noteikšanas klauzulas spēkā neesamību.
14. Tomēr var ņemt vērā to, ka svarīgs ir tikai sākotnējais prasījums, saistības avots, no kura izriet konkrēts prasījums, kurš precizē tā raksturu, bet cesija pati par sevi negroza saistības veidu. Tādējādi komersants varētu izmantot patērētāju aizsardzības režīmu, kurš izriet no Padomes Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) 3. panta 1. punkta [un] 6. panta 1. punkta, pārņemot patērētāja tiesības un pienākumus, tātad pilnu patērētāja statusu ar visām sekām. Turklāt runa nav tikai par jurisdikcijas noteikšanas klauzulas nodošanu, bet arī tāda īpašā patērētāju aizsardzības režīma nodošanu, kurš izriet no fakta, ka līgumslēdzēja puse ir vājāka persona.
15. Šāda aizsardzības apmēra paplašināšana nešķiet pamatota, ņemot vērā salīdzinoši šauru jēdziena “patērētājs” interpretāciju. Turklāt direktīva uzliek dalībvalstīm tādu valsts tiesību sistēmas modeli, ka negodīgi noteikumi līgumos, kurus ar patērētājiem noslēdz pārdevēji vai piegādātāji, nav saistoši patērētājam kā ekonomiski vājākai līgumslēdzēja pusei. Tāds ir no Savienības tiesību aktiem izrietošā patērētāju aizsardzības režīma mērķis. Tam ir jāgarantē aizsardzība patērētājam, kas ir ekonomiski vājāka un juridiski mazāk pieredzējusi **[orig. 12. lpp.]** puse nekā komersants, un šo pusi nevajadzētu atturēt celt prasību tiesā, liekot tai celt prasību tās valsts tiesās, kurā atrodas līgumpartnera domicils (Tiesas spriedums, 1993. gada 19. janvāris, *Lehmann Hutton INc*, C-89/91, EU:C:1993:15). Ņemot vērā šos apstākļus, ir nepieciešams saņemt atbildi, lai atrisinātu strīdu valsts tiesā izskatāmajā lietā.